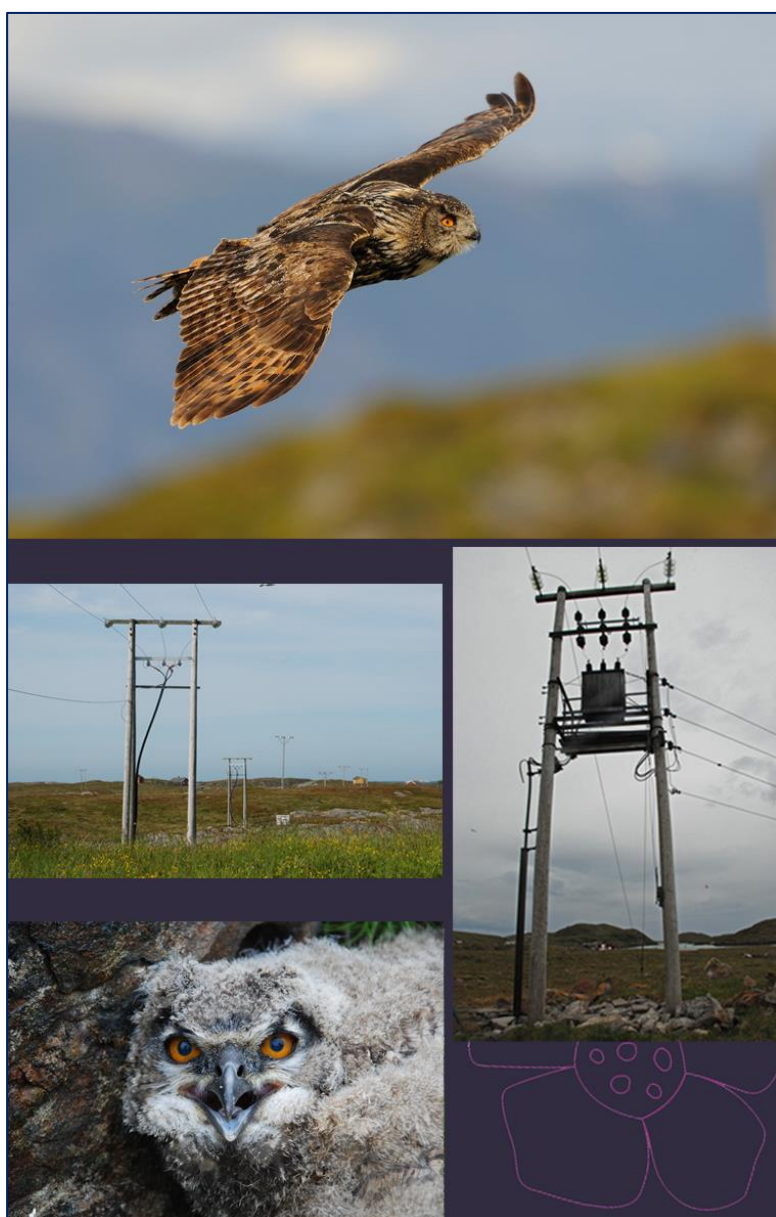

Fylkesmannen i
Nordland

Oppfølging av handlingsplan for hubro Årsrapport 2009

Rapport 2010 - 1

Fylkesmannen i Nordland
Moloveien 10
8002 Bodø

Rapport

Nr. 2010-1

Tittel: Oppfølging av handlingsplan for hubro. Årsrapport 2009		
Utgiver: Fylkesmannen i Nordland		
Antall sider: 8	ISSN ISBN 978-82-92558-36-2	Dato: 9.2.2010
Forsidefoto: Hubro i flukt – Frode Johansen Kraftlinjer og unge i reir – Mia M. Husdal		
Utarbeidet av: Mia M. Husdal E-post: mma@fmno.no		
Emneord: Hubro <i>Bubo Bubo</i> Handlingsplaner for truede arter Årsrapport 2009		
Sammendrag: Hubro er en truet art i Norge og derfor ble det utarbeidet egen handlingsplan for arten i 2009. Fylkesmannen i Nordland har fått ansvaret med å følge opp planen. I oppstartsfasen er det etablert ei nasjonal referansegruppe som skal bistå i det videre arbeidet. NOF har fått støtte til sitt kartleggingsprogram som startet opp i 2008 og resultatene fra det første året skal nå kvalitetssikres av de ulike fylkene. Kontakt mot noen kraftselskap er opprettet og tiltak på kraftlinjene vil bli hovedfokuset for handlingsplanen de neste årene. Arbeidet med en forvaltningsplan for Lurøy kommune startet også opp i 2009.		

Innhold

1. Innledning	4
2. Oppstart	5
3. Kartlegging og overvåking	5
4. Kraftlinjer	6
5. Informasjonsmateriell	6
6. Forvaltningsplan for Lurøy kommune	7
7. Litteratur	8

1. Innledning

Direktoratet for naturforvaltning har utarbeidet en nasjonal handlingsplan for hubro. Handlingsplanen var ferdig i starten av 2009 og Fylkesmannen i Nordland fikk ansvar for å følge opp tiltakene i planen. Handlingsplanen virker i perioden 2009-2013 før den revideres.

Fra slutten av 1800- tallet gikk bestanden av hubro kraftig tilbake i Norge og i dag er hubroen på den norske rødlista som sterkt truet (EN). Hubroen var tidligere en alminnelig hekkefugl i hele Norge opp til og med Troms. I dag er hovedutbredelsen langs kysten fra Aust-Agder til Helgelandskysten i Nordland.

Handlingsplanen lister opp mange tiltak som skal igangsettes for å hjelpe hubroen:

1. Kartlegging, overvåking og oppsyn
2. Forhindre elektrokusjon (strømgjennomgang) og kollisjoner med kraftledninger
3. Forvaltning av hubroens byttedyr
4. Ta bedre hensyn til hubroen i arealplanleggingen
5. Forhindre forstyrrelse fra folk og sau
6. Restaurering av jakthabitater og reirplasser
7. Sikring av nasjonalt viktig hubroområde – Solværøyene i Lurøy kommune

2. Oppstart

I forkant av handlingsplanen valgte NOF hubro til årets fugl 2008. De startet et femårig kartleggingsprosjekt og holdt et nasjonalt hubroseminar. Som en oppfølging til dette seminaret holdt NVE ett dagsseminar om hubro og vindkraft i Trondheim 24. februar 2009. På dette seminaret møttes forvaltning, forskningsmiljø og private aktører til en rekke foredrag og diskusjoner. NVE presiserte at de vil ha økt fokus på elektrokusjon og har satt av midler for å gjennomføre tiltak.

Handlingsplanen var ferdig i april 2009 og i etterkant ble det etablert ei nasjonal referansegruppe som skal bistå arbeidet med handlingsplanen:

- Direktoratet for naturforvaltning (DN)
- Energibedriftenes landsforening (EBL)
- Norsk Ornitologiske Forening (NOF)
- Norsk Vassdrags- og Energidirektorat (NVE)

De viktigste konklusjonene etter oppstartsmøtet i referansegruppa var:

- Kartlegging av hubro er svært tids- og ressurskrevende på grunn av vanskelig tilgjengelige lokaliteter. Det ble konkludert med ett kartleggingsbehov ut over de to årene som er foreslått i handlingsplanen (2009-2010).
- Det er ønskelig å overvåke både områder med bestandsoverskudd- og underskudd. I utgangspunktet er det foreslått fire områder: Lurøy / Hitra og Frøya / Høg-Jæren og Karmøy / Siljan, Sauherad, Kongsberg, Notodden, Rollag og Flesberg. Samt eventuelt et tilleggsområde i Oppland. NOF skal avgrense de utvalgte områdene nærmere og anslå årlige kostnader for overvåkning.
- Nye politiske føringer peker i hovedsak på kabling av nye 22 kV-ledningsnett og slutt på bruk av piggisolatorer.
- Det er ikke gjennomførbart å gjøre tiltak på alle stolper innenfor 2 km fra

hekkelokaliteter og spesielt utsatte stolper må plukkes ut.

- Hovedfokus for valg av lokaliteter hvor det skal gjøre tiltak mot elektrokusjon er områder med hekking i 2008 og senere.
- Det er behov for mer midler for å gjøre tiltak mot elektrokusjon.

I tillegg ble det sendt ut ett brev med informasjon om handlingsplanen til de ulike fylkesmenn. På bakgrunn av brevet har vi fått flere kontaktpersoner og enkelte tilbakemeldinger på prioritering og gjennomføring av tiltak.

3. Kartlegging og overvåking

I 2008 fikk NOF viltfondsmidler til kartlegging fra DN og flere fylkesmenn. Det ble lagt ned ett stort arbeid som resulterte i informasjon om 1192 hubrolokaliteter i hele landet og kontroll av 487 av disse. For 271 av lokalitetene som ble kontrollert ble det observert fugl, mulig, sannsynlig eller konstatert hekking og for 237 av lokalitetene ble det ikke observert hekking (Øien m. fl. 2009). Kartleggingen er basert på frivillig innsats i de forskjellige fylkene. Disse blir koordinert av fylkeskontakter og ei arbeidsgruppe internt i NOF.

Resultatene fra 2008 baserer seg på tilbakemelding fra publikum, intervju med lokalkjent og Naturbasen. Mange av de gamle lokalitetene er oppsøkt for aktiv lytting og søk etter spor tegn. Hovedfokus har vært å lytte etter territoriehevdende individer i februar – mars og september – oktober etter metodikk beskrevet av Oddane m. fl. (2008).

For 2009 ble viltfondssøknaden fra NOF videresendt fra DN til Fylkesmannen i Nordland, og tilskudd til årets kartlegging ble tildelt fra handlingsplanmidler (250 000,-).

Tabell 1: Fylkesvis fordeling av alle kjente hubrolokaliteter med status etter kartlegging i 2008 (etter Øien m. fl. 2009)

Fylke	Ikke kartlagt	Uten hekking	Aktive lokaliteter
Aust - Agder	9	0	7
Buskerud	16	33	6
Finnmark	5	0	0
Hedmark	1	1	13
Hordaland	72	15	28
Møre og Romsdal	127	31	6
Nordland	137	13	34
Nord – Trøndelag	70	12	17
Oppland	21	29	15
Oslo og Akershus	2	2	1
Østfold	15	4	11
Rogaland	7	9	58
Sogn og Fjordane	23	1	1
Sør-Trøndelag	68	32	45
Telemark	3	0	13
Troms	57	3	5
Vest – Agder	44	44	11
Vestfold	7	8	0

Når resultatet for 2009 foreligger (mars 2010), vil det være nødvendig å evaluere eksisterende kartleggingen. Dette er spesielt viktig for å kunne prioritere videre innsats. Evalueringen skal skje i samarbeid med aktuelle fylkesmenn og den nasjonale referansegruppa.

4. Kraftlinjer

Tiltak på kraftledninger er det viktigste punktet i handlingsplanen og skal ha hovedtrykk fra 2010. I 2009 har hovedarbeidet vært å skaffe oversikt for videre organisering av arbeidet. Det er kraftledninger med middels sterk spenning (22 kV – 132 kV) som er de farligste på grunn av konstruksjon. Oversikt over 22 kV - nettet ligger hos de ulike nettselskapene. Denne informasjonen må hentes inn i begynnelsen av 2010 i samarbeid med de aktuelle fylkesmennene.

Det vært arbeidet mot Rødøy – Lurøy kraftverk for å starte tiltak i Lurøy kommune. Arbeidet startet her på grunn av

forskningsprosjekt til NINA og arbeidet med forvaltningsplan for Lurøy (se kapittel 6).

Karmøy kommune og Haugaland kraft har startet ett prosjekt for å gjøre tiltak på kraftlinjene i kommunen. Dette prosjektet har blant annet som mål å redusere dødelighet hos hubro.

I begynnelsen av 2009 startet blant annet NINA og SINTEF ett femårig prosjekt: *Optimal design and routing of power lines; ecological, technical and economic perspectives* (OPTIPOL). Fylkesmannen deltok på oppstartmøte sammen med Statnett, NVE og DN. Dette prosjektet vil blant annet skaffe viktig informasjon om optimale tekniske løsninger for tiltak på eksisterende kraftlinjer. Spesielt i kystnære områder kan mange av de tradisjonelle tiltakene (blant annet listet opp i APLIC 2006) gi økt korrosjon. Korrosjon gir stor økning i driftsutgifter og vanskeliggjør gjennomføring av tiltak.

NINA vil i løpet av første halvår 2010 utarbeide en manual for NVE som beskriver biologiske og tekniske problemstillinger rundt elektrokusjon. Denne manualen skal brukes som vedlegg til ett informasjonsskriv til nettselskapene. Dette vil være ett viktig utgangspunkt for videre dialog mot selskapene for å gjennomføre tiltak på linjenettet.

OPTIPOL utarbeider en database for registrering av fuglekollisjoner og farlige stolper/linjenett. Den vil utarbeides med web-baserte kart for direkte innlegging av informasjon. Denne databasen vil være viktig for prioritering av stolper for gjennomføring av tiltak.

5. Informasjonsmaterieil

En viktig del av tiltakene i handlingsplanen er utarbeidelse av informasjonsmaterieil. Det skal utarbeides informasjonsmaterieil både til vanlige folk (turgåere etc.) og planmyndigheter. Arbeidet med en

brosjyre til vanlige folk der det informeres om arten, sårbarhet for forstyrrelse og hvordan man skal oppføre seg i nærheten av hekkeområder er startet. I tillegg vil det informeres det om artsobservasjoner og mulighetene knyttet til denne funksjonen. NOF skriver tekst til brosjyren. Annet informasjonsmaterieell som skal utarbeides er plakater og roll- ups.

På grunn av arbeidet med prioriterte arter etter naturmangfoldloven er arbeidet med å utarbeide informasjonsmaterieell for planmyndigheter utsatt.

6. Forvaltningsplan for Lurøy kommune

Etter initiativ fra ordfører i Lurøy kommune ble det avholdt møte tidlig i 2009 for å diskutere mulighet for ett hubroseminar i Lurøy kommune. På grunn av NVEs seminar i Trondheim utgikk dette, men arbeidet med forvaltningsplan for Lurøy kommune startet opp.

I 2009 vedtok formannskapet i Lurøy å delta i arbeidet. Det ble etablert ei styringsgruppe (ordfører/kommunestyre og fylkesmiljøvern sjef), ei arbeidsgruppe (saksbehandler hos kommunen og fylkesmann) og ei referansegruppe.

Referansegruppa skal gi råd i hele prosessen og har ansvar for å bringe informasjon ut til sine organisasjoner og bedrifter:

- Hestmannen/Strandtindene reinbeitedistrikt
- Lovundlaks
- Lurøy Bondelag
- Lurøy fiskarlag
- Nord Norsk Vindkraft
- Norsk Ornitologiske Forening
- Rødøy – Lurøy kraftverk
- Sleneset rorbuerie

Forvaltningsplanen skal:

- Være et godt og forutsigbart verktøy både for forvaltningen, næringsaktører og andre aktører i regionen.
- Kunne legges til grunn for videre planlegging i Lurøy kommune.
- Skal gjelde for 10 år etter at den er vedtatt.
- Beskrive dagens bruk av områdene i Lurøy kommune som har aktive hubro territorier, noe som i hovedsak vil si øyene i kommunen. Det vil også være behov for å se på hvor de største utfordringene i fremtidens bruk av områdene kan være.
- Presentere historiske data for å skaffe oversikt over hubroens tidlige utbredelse i kommunen
- Presentere en oversikt over eksisterende og planlagte tiltak og aktiviteter i tilknytning til hubroens leveområder
- Presentere mulige tiltak som vil bedre og sikre forholdene for hubroen. Det kan være i forhold til blant annet nybygging, turstier, beite og turisme.
- Foreslå tiltak i forhold til eksisterende ledningsnett
- Konkludere i forhold til fremtidig behovet for kartlegging, overvåking og informasjon.

På grunn av arbeidet med prioriterte arter etter naturmangfoldloven er arbeidet utsatt til det kommer ei avklaring fra Miljøverndepartementet.

7. Litteratur

Avian Power Line Interaction Committee (APLIC). 2006. *Suggested Practices for Avian Protection on Power Lines: The State of the Art in 2006*. Edison Electric Institute, APLIC, and the California Energy Commission. Washington, D.C and Sacramento, CA.

Direktoratet for naturforvaltning 2008. *Handlingsplan for hubro *Bubo bubo**. Rapport 2009-1

Kålås, J A., Viken, Å. & Bakken, T. (red.) 2006. *Norsk Rødliste 2006 – 2006 Norwegian Red List*. Artsdatabanken, Norway.

Oddane, B. Undheim, O. & Undheim, O. 2008. *Kartlegging av hubro på Høg-Jæren- våren 2008*. Naturforvalteren AS. Rapport 2008-3.

Øien, Ingar Jostein, Odd Frydenlund Steen, Karl – Otto Jacobsen og Bjarne Oddane 2009. *Hubroen i Norge: Resultater fra nasjonal kartlegging i 2008*. *Vår fuglefauna* 32 (2009), nr.4. s 151 - 156

Foto:
Frode
Johansen